

ВЕБІНАРИ ЯК ЕФЕКТИВНА ІНФОРМАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ВНУТРІШНЬОВУЗІВСЬКОЇ ТА МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ

Україна, Одеський національний економічний університет

Участь Європейських держав у Болонському процесі передбачає глобалізацію і конвергенцію всього загальноєвропейського освітнього простору. Для цього проводиться низка заходів, спрямованих на зближення освітніх систем всіх його європейських учасників, форм і методів навчання.

Основними відмінними рисами Болонського процесу є необхідність підвищення якості освіти при розширенні її доступності та значному розширенні самостійної роботи студентів при освоєнні основної освітньої програми (ОПП). Це диктується головною метою цього процесу – перетворити Європу на саму конкурентоздатну і динамічну економіку у світі, засновану на високій якості освіти та здатну до тривалого економічного зростання. Інакше кажучи, освіта є конкурентоздатним сегментом ринку по відношенню до інших секторів економіки.

Вирішити поставлені Болонським процесом завдання з використанням традиційних освітніх технологій практично неможливо. Цього б не витримали бюджети найрозвиненіших в економічному відношенні країн. Тому, як показали останні дослідження [1, 2, 3], основним інструментом реалізації зазначених вище задач є використання в освіті інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

Останнім часом особлива увага приділяється такій організації навчального процесу з використанням ІКТ як вебінари.

Практика використання вебінарів у ВНЗ України (Придніпровська державна академія будівництва і архітектури, Східноукраїнський університет ім. В. Даля, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», Харківський національний автомобільно-дорожній університет і так далі), Білорусії, Росії та інших країн показує високу ефективність застосування даної технології викладачами у своїй діяльності.

З'явилися і стали затребуваними дистанційні школи вебінарів, на яких слухачі отримують у режимі он-лайн практичні навички організації та проведення вебінарів, а також їх вбудовування в освітній процес [4].

У рамках саміту Smart E-learning, що пройшов у Москві 12 листопада 2012, на секції «Інноваційний ВНЗ» виступили представники РЕУ ім. Р. В. Плеханова: Марина Меламуд - заступник декана факультету дистанційного навчання і Михайло Мельников - начальник відділу деканату магістратури факультету бізнесу з доповіддю про досвід упровадження вебінарів у навчальний процес і поділилися своїми досягненнями і складнощами, з якими довелося зіткнутися при цьому [5].

Вебінар (від англ. webinar - web-based seminar) – це:

віртуальний on-line семінар, організований за допомогою Internet-технологій і відповідних програмних засобів, який надає можливість ведучому (викладачеві, модератору, тьютору) передавати інформацію (досвід, знання, уміння, завдання), а учасникам - отримувати інформацію і навчатися у віртуальному класі, у якому є можливість чути і бачити один одного, де б вони в цей час територіально не знаходилися.

Вебінари можуть бути використані:

- для проведення ВНЗ:

- лекцій із зворотним зв'язком;
- практичних занять;

- для профорієнтації (для знайомства абітурієнтів з іншими містами та їх батьків із ВНЗ, керівництвом факультетів, кафедрами при проведенні віртуальних днів відкритих дверей або днів кар'єри; при організації заочних інтернет-етапів олімпіад для школярів і багато інших навчальних та інших заходів; для організації круглих столів з керівництвом і співробітниками служб персоналу та відділів кадрів організацій і підприємств, молодь яких ВНЗ хотів би залучити до себе для навчання)

- самостійної роботи студентів;
- індивідуальної роботи викладача зі студентами;
- консультацій, наприклад, при підготовці до іспитів;
- проведення опитування;
- демонстрації техніки роботи на комп'ютері;
- тренінгів;
- надання студентам і викладачам інформаційних ресурсів.

Ще одна можливість використання технології вебінарів - засідання, методичні семінари, наради співробітників і викладачів. У призначений час у віртуальну кімнату вебінара заходять із застосуванням ІКТ співробітники, що реально знаходяться у цей момент на своїх робочих місцях у різних корпусах університету. Вони мають можливість демонструвати свої матеріали, одночасно брати участь в дискусії, вирішувати робочі питання, бачити і чути один одного.

Все це сприяє:

- підвищенню ІКТ-компетентності як викладача, так і студента;
- організації безперервного процесу навчання незалежно від кліматичних і соціальних умов, що склалися.
- просування як ВНЗ (дні відкритих дверей), так і запропонованих вищих курсів (викладачів).

Так, наприклад, у РЕУ ім. Плеханова, у жовтні 2012 року проводився тиждень відкритих вебінарів щодо актуальних питань економіки: «Оціночна діяльність. Поточна ситуація і перспективи розвитку. Навчання експертів по звітах про оцінку», «Ринок цінних паперів як альтернативне джерело залучення інвестицій», «Актуальні питання лізингового фінансування в Росії» і так далі [6].

Викладачі кафедр економічної кібернетики, інформаційних систем в економіці, економіки і управління туризмом, міжнародних економічних відносин, економіки і управління національним господарством нашого Одеського національного економічного університету також мають досвід використання вебінарів [7].

Розглянемо основні переваги вебінарів (рис 1).

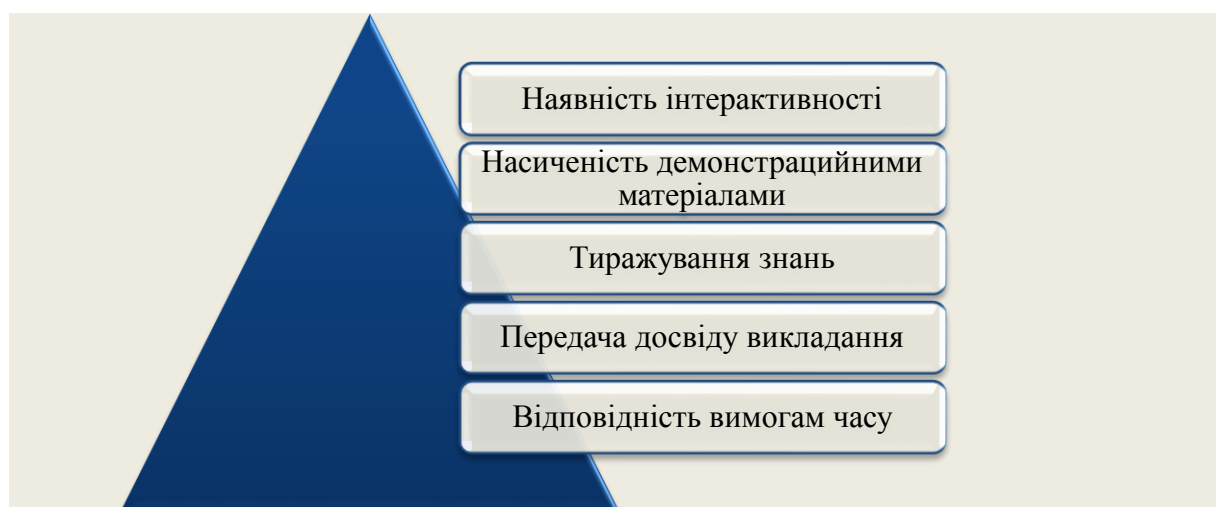

Рис. 1. Основні переваги вебінарів

Віртуальний клас надає можливість викладачеві:

- отримувати статистику відвідування за допомогою реєстраційного листа. При підключенні студентів до вебінару комп'ютерна програма автоматично вносить їх до даного листа і викладач бачить учасників і знає, скільки їх всього на занятті. Статистика відвідування залишається доступною викладачеві й після закінчення вебінару.
- отримувати статистику активності студентів у чаті. Студенти активно залучені у процес навчання, можуть ставити запитання, відразу ж прояснювати деякі незрозумілі для них моменти. Викладач бачить відповіді студентів на свої питання і запитання від них під час вебінару. Також у нього залишається можливість проаналізувати цю інформацію і після вебінару. Це дає можливість виділити:
 - найактивніших студентів;
 - моменти, на пояснення яких необхідно звернути більше уваги.
- отримувати статистику результативності навчання студентів. Під час вебінару викладач може проводити опитування студентів по темі. Це дозволяє дізнатися думку інших студентів з того або іншого питання і відразу ж оцінити результати відповідей (а на традиційній лекції цього так швидко не зробиш).
- демонструвати навчальний матеріал, наприклад:
 - презентації;
 - відео;
 - різноманітні документи у найпоширеніших форматах;
 - робочий стіл;
 - техніку роботи на комп'ютері.

Віртуальний клас надає можливість студентам скачувати надані викладачем навчальні матеріали

На відміну від звичайного семінару, студенти після закінчення онлайн-семінару можуть отримати запис, який можливо використовувати при повторному закріпленні отриманої інформації, а також для того, щоб поділитися нею з кимось, наприклад, зі своїми колегами.

Скориставшись архівами проведених вебінарів, студенти отримують можливість використовувати інформаційні ресурси (відеозапис вебінарів, презентації, файли) як для професійного зростання, так і особистого удосконалення.

Викладач при проведенні вебінару може акцентувати увагу студентів на тих чи інших елементах презентації за допомогою інструментів малювання.

Головна особливість і перевага вебінарів – інтерактивність, можливість демонструвати, передавати, приймати, а головне обговорювати інформацію.

Сьогодні від випускників університету вимагається вміння ефективно застосовувати сучасні ІКТ у своїй професійній діяльності. Оскільки Одеський національний економічний університет випускає фахівців фінансово-економічного профілю, то багато хто з них знайде своє місце роботи у туристичних фірмах, банках та інших фінансових установах. А в них, у даний час, вже стало розповсюдженим використання вебінарів для підвищення кваліфікації працівників. І випускники університету повинні бути готові як до ролі слухача, так і до ролі доповідача при проведенні вебінарів. Інакше кажучи, для викладача важливе професійне вміння володіння тими технологіями, якими повинні володіти випускники у своїй майбутній трудовій діяльності.

Особливо важливі перераховані можливості вебінарів для студентів вечірньої та заочної форм освіти, слухачів ФПК і СФПК, оскільки:

студенти / слухачі знаходяться у звичних умовах життя, економлячи час і гроші на дорогу;

запис вебінару можливо подивитися і в off-line режимі, що дозволяє вивчати матеріал у зручному темпі;

викладачі мають додаткові інструменти для отримання зворотного зв'язку.

Вебінари надають можливість поліпшити якість навчального процесу за рахунок залучення викладачів з інших ВНЗ країни і зарубіжних країн. Адже хорошим тоном для університету вважається, якщо в ньому читає лекцію викладач з Гарварду, Оксфорда або значний фахівець, експерт з відомої у світі японської корпорації. Або, як говорять фахівці, вебінари дозволяють організувати «глобальний трансферт мозку» [8].

Також вебінари дозволяють залучати до викладацької діяльності і консультування фахівців найвищого рівня без відриву від їх основної діяльності, що робить доступним отримання сучасних якісних знань для студентів, молодих учених і всіх зацікавлених фахівців.

Таким чином, нова інформаційно-комунікаційна технологія проведення вебінарів є досить перспективною для організації навчального процесу.

На факультеті дистанційного навчання РЕУ ім. Г.В.Плеханова випробували всі форми навчальних занять і організаційних заходів з використанням вебінарів. Дуже наочно на саміті Smart E-learning Росія 2012, що пройшов в листопаді в Москві, на секції «Інноваційний ВНЗ» прокоментувала почуття тих, хто тільки розпочинає освоювати техніку проведення вебінарів декан РЕУ ім. Плеханова професор Марина Меламуд (рис 2.). Вона вважає, що для вищої школи вебінари стали необхідним інструментом, щоб йти в ногу з часом [5].

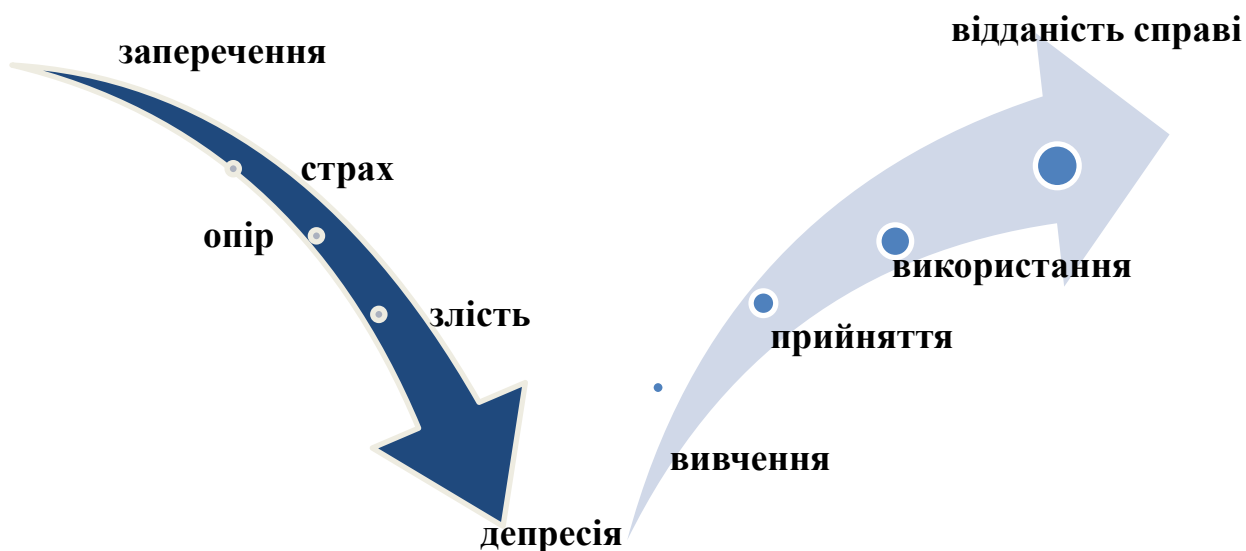

Рис.2. Типовий шлях при освоєнні технології проведення вебінарів викладачем

При навчанні на тренінгу за програмою «Дворівнева навчальна програма з електронної комерції для обслуговування інформаційного суспільства в Росії, Україні та Ізраїлі» проекту TEMPUS ECOMMIS в Університеті прикладних наук Фонтіс (Нідерланди) наша група викладачів брала участь у проведенні лекції-вебінару «Розумний мобільний шлях Фонтіс» (лектор – професор університету Фонтіс – Ерік Слаатс) за участю викладачів і студентів різних університетів України, Росії, Ізраїлю і Польщі: Московського державного університету економіки, статистики, інформатики (МЕСІ); Поволзького державного університету телекомунікацій і інформатики (Самара); Сибірського державного університету телекомунікацій і ІТ (Новосибірськ); Національного гірничого університету (Дніпропетровськ); Таврійського національного університету (Сімферополь); Полтавського університету економіки і торгівлі; Одеського національного економічного університету. Метою програми є реформування системи підготовки бакалаврів і магістрів у сфері інформаційних технологій відповідно до сучасних потреб економічного розвитку, вимог

ринку праці, з урахуванням принципів Болонського процесу. На вебінарі були розглянуті такі питання, як:

- підхід університету Фонтіс до інновацій;
- огляд архітектури відділу ІКТ університету прикладних наук Фонтіс;
- підхід університету Фонтіс до освіти, дидактики і навчальних програм, ІКТ і його відношення до досконалості.

Цей захід був позитивно оцінений всіма учасниками вебінару - представниками університетів України, Росії, Польщі та Ізраїлю.

Таким чином, використання технології вебінарів у дистанційному навчанні – новий метод навчання, який відрізняється від звичних форм організації освіти. Цей метод припускає упровадження інноваційних інформаційно-освітніх технологій, що забезпечують віртуальну форму взаємодії учасників освітнього процесу. Він спрямований на істотне підвищення якості освіти та одночасно на розвиток інформаційної культури, як викладачів, так і студентів [9]. Досвід упровадження вебінарів, як технології системи дистанційної освіти, показав, що ця веб-технологія - ефективна, має реальні перспективи при підготовці професійних кадрів у ВНЗ за широкого застосування розроблених нами веб-моделей [10] у навчальному процесі, особливо для заочного навчання. Вони дійсно можуть бути використані для співпраці як з іншими ВНЗ країни, так і міжнародної співпраці, а також як іміджевого компоненту у процесі формування рейтингу ВНЗ.

Література

1. Болонский процесс: результаты обучения и компетентностный подход (книга-приложение 1) / Под науч. ред. д-ра пед. наук, профессора В. И. Байденко. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2009. – 536 с.
2. Болонский процесс: Концептуально-методологические проблемы качества высшего образования (книга-приложение 3) / Под науч. ред. д-ра пед. наук, профессора В. И. Байденко. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2009. – 304 с.
3. Диордица С. Г., Торопцов В. С., Ивашко Л. М. Инновационные информационно-коммуникационные технологии обеспечения качества высшего экономического образования. Монография. – Одесса. Атлант. 2012. – 230 с.
4. <http://www.newsedu.net/2012/03/15/distancionnaya-shkola-vebinarov/>
5. <http://www.comdi.com/news/745/>
6. <http://www.rea.ru/>
7. Івашко Л. М., Гусєва О. В. Webinar connecting students. Економіст № 1(82) січень – лютий 2013 р., с. 3.
8. http://www.strf.ru/material.aspx?CatalogId=223&d_no=46693
9. Трубина М. А., Григорьева Е. Г., Подгайский Э. В., Сакович В. М., Черемных А. В. Специфика использования вебинаров в учебном процессе: специальность «прикладная гидрометеорология». – Электронный ресурс: http://conf.infosoc.ru/2011/materials/book2/IV_04_Trubina.pdf
10. Івашко Л. М., Торопцов В. С. Вебинары как инновационные средства реализации учебного процесса при использовании икт. Модели оценки и анализа сложных социально-экономических систем: Монография. – Х.: ИД «Инжек», 2013 – 664 с., С. 643-659.